

HistorieLab

– landets stærke historiedidaktiske miljø

“Historie er historikernes beretning om, hvad de tror, der skete i fortiden i lyset af deres egne fordomme og synspunkter”
Southgate 1998

*HistorieLab - landets stærke
historiedidaktiske miljø*
1. udgave - 1. oplag
© HistorieLab - Nationalt Videncenter
for Historie- og Kulturarvsformidling
2016
ISBN 978-87-998662-8-1

HistorieLab
Vejlevej 2
7300 Jelling

Indholdsfortegnelse

Forord	2
HistorieLab – landets stærke historiedidaktiske miljø	3
Historie, didaktik og kulturfag	5
Udgivelser, læremidler og undervisningsforløb	5
Konferencer, seminarer og undervisning	7
Ph.d.-projekter og øvrig praksisforskning	7
Opsummering af didaktikprogrammet	7
Skole og kulturarv	8
Førskoleområdet	10
Digital formidling og innovative læremidler	12

Forord

Årsberetningen 2014/15 fra HistorieLab – Nationalt Videncenter for Historie- og Kulturarvsformidling er den første årsberetning, som vi udgiver. Centret blev etableret i forbindelse med vedtagelsen af Folkeskolereformen i efteråret 2013 med formel opstart pr. 1. januar 2014. Den korte periode fra vedtagelse til opstart var medvirkende til, at centrets aktiviteter primært kom i gang i andet halvår af 2014, hvorfor vi også har valgt at lade den første årsberetning dække både 2014 og 2015.

Årsberetningen er ikke en udtømmende beskrivelse af alle aktiviteter, men giver et samlet overblik over vores indsatsområder, væsentligste aktiviteter og projekter samt resultater. En kerne, i centrets arbejde, er for mig, at vi ikke alene oparbejder målrettede aktiviteter og projekter på et højt fagligt niveau, men at vi samtidig sikrer, at både aktiviteter og projekter styrker historie- og kulturarvsformidlingen i den praksis, som i sidste ende er målet for alle centrets aktiviteter. Jeg synes, det er lykkedes os siden opstarten i 2014 at gøre centret til et vigtigt forum for vidensbaseret historie- og kulturarvsformidling samt at skabe synlighed om centrets virke overfor vores målgrupper.

Jeg vil opfordre til at læse mere om centrets virke og konkrete aktiviteter på vores hjemmeside historielab.dk, hvor der også er mulighed for at tilmelde sig vores nyhedsbrev.

God læselyst.

Med venlig hilsen
Centerchef Peter Yding Brunbech, ph.d.

HistorieLab – landets stærke historiedidaktiske miljø

HistorieLab – Nationalt Videncenter for Historie- og Kulturarvsformidling blev etableret i 2014 med det overordnede mål at styrke børns og unges forståelse af, at historie og kulturarv har betydning for samfundsudvikling, hverdagsliv og værdigrundlag, og at denne forståelse kan bruges som middel til at tage bestik af deres fremtidsmuligheder. Centret har i sit arbejde et hovedfokus på grundskolen og undervisningen i historie og tilgrænsende fag. Ungdomsuddannelserne, samarbejdet mellem skoler og kulturinstitutioner og førskoleområdet er andre vigtige indsatsområder.

HistorieLab har siden 2014 etableret sig som et stærkt historiedidaktisk miljø i Danmark og har igangsat en række forsknings- og udviklingsprojekter indenfor udvikling af historiefaget og samarbejdet mellem skoler og kulturarvsinstitutioner. Centret samarbejder med en lang række aktører indenfor feltet og har i perioden 2014-15 publiceret en række rapporter, artikler og undervisningsmaterialer. Centret har været vært for flere konferencer og seminarer indenfor emnet, og centrets medarbejdere har holdt en række oplæg, workshops og foredrag. Centrets aktiviteter er alsidige og mangeartede. Nogle projekter afvikles af centret, og i andre projekter deltager centret som part i større samarbejder for derved også at understøtte samarbejde mellem institutioner og aktører på feltet. I flere tilfælde samarbejdes også med aktører i det øvrige Norden og i Tyskland.

Centret har i 2014-15 blandt andet:

- udgivet både digitale og analoge undervisningsmaterialer, der på en kreativ og anderledes engagerende og indlevende måde arbejder med historie- og kulturarvsformidling til børn og unge.
- publiceret videnskabelige- og formidlingsartikler henvendt til lærere og museumsformidlere
- udført landsdækkende undersøgelser af historiefagets status og udvikling
- skabt alsidige kontaktflader til skoleverdenen gennem partnerskabsskolenetværk og konkrete projekter
- understøttet to landsdækkende indsatser for skole-museumssamarbejde økonomisk og med rådgivning
- igangsat og understøttet igangsættelsen af en række udviklingsprojekter, der udvikler nyskabende historieformidling og nye samarbejdsformer mellem skoler og kulturinstitutioner
- afholdt en række workshops, kurser, seminarer og konferencer henvendt til undervisere og formidlere
- sat fokus på historieformidlingsområdet og historiefagets udfordringer i den offentlige debat.

Med 21 indslag i radio og TV - hovedsageligt DR og TV2 - samt 183 presseklip fra den skrevne presse - fortrinsvis landsdækkende dagblade og fagblade - har HistorieLab formået at markere historie- og kulturarvsformidlingen i den offentlige debat

Centret har fra begyndelsen arbejdet med historieformidling og historieundervisning i grundskolen som sit primære fokusområde med tre vigtige sekundære områder: historie- og kulturarvsformidling i ungdomsuddannelserne, samarbejdet mellem skole og kulturinstitutioner samt på førskoleområdet. I slutningen af 2015 er centrets aktiviteter organiseret i tre programmer og et tværgående indsatsområde, som fremover vil danne rammen for centrets arbejde, og som også er det strukturerende princip for denne årsrapport.

HistorieLab gennemførte i 2015 en landsdækkende undersøgelse af historiefaget. Undersøgelsen påpeger blandt andet, at historielærerne efterspørger færdige undervisningsforløb på højt fagligt niveau. Derfor har HistorieLab udviklet et undervisningsområde på hjemmesiden med færdige forløb, som læreren selv kan sammensætte.

Med de mange aktiviteter, projekter, undervisningsmaterialer, foredrag etc. er HistorieLab blevet et kendt og velanvendt fagligt respekteret videncenter, der samarbejder med førende forskningsmæssige aktører og samarbejdspartnere, hvilket giver et solidt grundlag at bygge videre på i årene fremover.

A large blue banner with red, dotted text that reads "HISTORISKE DAGE 2015". It is hanging from a building with a brick facade and an arched doorway. In the foreground, the backs of several brown horses wearing harnesses are visible, suggesting a historical reenactment or festival setting. People in period and modern clothing are walking around in the background.

HISTORISKE
DAGE 2015

HistorieLab deltager for andet år i træk på historiefestivalen Historiske Dage. I 2016 viser vi første smagsprøve på Virtual Reality model af Jelling monumentområdet og centerchef, Peter Brunbech holder oplæg sammen med DR-journalist på publikumsscenen.

The logo for HistorieLab, featuring the text "HISTORIE LAB" in a bold, sans-serif font. The word "HISTORIE" is in black and "LAB" is in blue. To the right of "HISTORIE" is a small blue icon of a stylized tree or plant. Below the main text, it says "Nationalt Videncenter for Historie- og Kulturarvsformidling" in a smaller, lighter font.

HISTORIE LAB
Nationalt Videncenter
for Historie- og Kulturarvsformidling

Kreativt og nytænkende formidlings- laboratorie

- Udvikler og styrker historieundervisningen
- Inspirerer og skaber samarbejde mellem skole og kulturinstitution
- Fremmer børn og unges forståelse af histories og kulturarvs betydning for deres nutid og fremtid

HistorieLab har udgivet en række artikler om historiedidaktik og -formidling. Artiklerne er tilgængelige via centrets hjemmeside www.historielab.dk, og vil i løbet af 2016 blive udbygget til et online tidsskrift.

Historie, didaktik og kulturfag

Hovedområdet for centrets arbejde er gennem forsknings-, udviklings- og formidlingsprojekter at styrke historieundervisningen i grundskolen og på ungdomsuddannelserne. Indsætserne gælder både historiefaget i snæver forstand, men også den rolle historie og kulturarv kan spille i andre fag, herunder ikke mindst i tværfaglige samarbejder.

Ved årsskiftet 2016 er disse aktiviteter organiseret i programmet Historie, didaktik og kulturfag, der sigter mod i teori og praksis at styrke og udvikle didaktik og metodik primært i historiefaget og i nærliggende kulturfag, i grundskolen og ungdomsuddannelserne. Formålet her er at kvalificere elevernes viden om, forståelse for og brug af historie og kulturfag som faktorer, der har betydning for deres historiske bevidsthed, forståelse af samfund og hverdagsliv. Grundlaget for dette arbejde har blandt andet været projektet "Historiefaget i fokus – Dokumentationsindsatsen", som er en kvalitativ og kvantitativ undersøgelse og kortlægning af, hvad der foregår i historieundervisningen i danske grundskoler med fokus på følgende:

- Lærforståelser af skolefaget, egen faglighed og formidling
- Elevforståelser af skolefaget
- Læremidler i historieundervisningen

Se undersøgelserne her og læs om hele projekt "Historiefaget i fokus":
historielab.dk/projekter/historiefaget-i-folkeskolen-dokumentationsindsatsen/

Resultaterne fra "Historiefaget i fokus - dokumentationsindsatsen" var en kortlægning af et fag med mange engagerede og dygtige lærere, men også med en række udfordringer, herunder at andre fag og områder ofte bliver prioriteret før historiefaget - eksempelvis når det gælder efteruddannelse og kompetencedækning.

Udover en rapport der udkommer i starten af 2016 samt en række artikler og debatindlæg, er resultatet af "Historiefaget i fokus", at det er lykkedes at sætte positivt fokus i offentligheden på faget og dets udfordringer med blandt andet lav kompetencedækning og politisk nedprioritering. Dette er blandt andet sket gennem en kronik i Politiken samt gennem mundtlig og skriftlig formidling af resultater i en række fora.

Undersøgelsen "Historiefaget i fokus" er blevet omtalt af DR, TV2 News, Politiken og andre landsdækkende medier.

Herudover har projektet identificeret 12 temaer, som er en særlig udfordring for faget, og som centret i 2016 vil fokusere på i en række projekter, blandt andet gennem udviklingsprojekter som lærere kan søge om mulighed for at gennemføre på deres lokale skoler og gennem et aktionsforskningsprojekt med elevgenererede læremidler.

I januar-februar 2015 blev der etableret et netværk af partnerskabsskoler, der i første omgang skulle bistå med gennemførelsen af "Historiefaget i fokus - dokumentationsindsatsen", og efterfølgende med andre projekter. Partnerskabsskolerne kan bruge medarbejdere ved HistorieLab til sparring i forbindelse med spørgsmål om historieundervisningen. Der er i alt 42 skoler, der har indgået partnerskab med HistorieLab.

Udgivelser, læremidler og undervisningsforløb

I 2015 er der udarbejdet to fysiske udgivelser "Hvem skal bestemme? - om grundlov og demokrati før, nu og i fremtiden" og "Forenklede Fælles Mål i historie - en håndsrækning". Bogen "Hvem skal bestemme?" blev udgivet i anledningen af grundlovsjubilæet og er tænkt som læremiddel til historie og samfundsfag i udskolingen. I tilknytning til bogen er der ud over lærervejledning udarbejdet digitale læremid-

Ved HistorieLabs åbningskonference blev Bording Friskole kåret som vinder af centrets konkurrence 'Mit sted i Historien' og fik overrakt prisen af daværende undervisningsminister, Christine Antorini

ler i form af et rollespil og to grundlovsgeneratorer. Desuden udgav centret i 2014 et læremiddel om skolehistorie i anledning af folkeskolens 200 års jubilæum og udviklede herudover inspirationskasser til undervisning i samarbejde med UC-SYD. Læremidlerne er blevet bestilt i klassesæt til over 100 skoler over hele landet.

HistorieLab har udgivet 12 rapporter/bøger. Derudover har centret leveret 12 bidrag til rapporter/bøger.

Konceptet for forenklede Fælles Mål for grundskolens fag er anderledes end tidligere læreplaner ved at være kompetenceorienteret og formuleret som læringsmål. Bogen "Forenklede Fælles Mål i historie" fra centret er en didaktisk udgivelse, der specifikt er rettet mod læreplanen med fokus på bagvedliggende teorier og ideer til, hvordan de kan udmøntes i praksis. Udgivelsen er blevet bestilt af historie-lærere og andre interesserede over hele landet.

I samarbejde med Museum Sønderjylland, Sønderborg Slot og TV SYD udarbejdede HistorieLab desuden online-læremidlet "Den sønderjyske historiekanon". Læremidlet giver et bud på, hvordan man kan arbejde målrettet med historiebevidsthed i undervisningen, og lader eleverne være

medbestemmende for, hvordan Sønderjyllands historie skal fortælles nu og i fremtiden.

Læs mere og prøv dig selv i Den Sønderjyske Historie: historielab.dk/projekter/de-unges-sønderjyske-historiekanon/

Herudover har centret i 2014 gennemført kampagnen "Mit sted i historien", som har ladet elever på skoler arbejde med at producere formidlingsmaterialer om lokale historiske lokaliteter, der havde relevans for dem.

HistorieLab samarbejder i skoleåret 2015-16 med historie-lærere om at udvikle undervisningsforløb i overensstemmelse med intentionerne i forenklede Fælles Mål. I alt er målet at udarbejde ca. 100 undervisningsforløb, der udkommer løbende på centrets hjemmeside i 2016.

Centret har udgivet 28 artikler på centrets hjemmeside med fokus på historie didaktiske temaer. Herudover har centret udgivet 4 peer reviewed artikler.

Konferencer, seminarer og undervisning

I 2014-15 var centeret vært eller medarrangør af en række temadage, seminarer og konferencer, bl.a. et åbningssymposium, HistorieLabs formidlingskonference i marts 2015, IT i historie og samfundsfag, der blev arrangeret i samarbejde med FALIHOS i 2015 og Historielærernes dag, som blev arrangeret i samarbejde med CFU'er i UCL, UC-SYD og UC-Sjælland i både 2014 og 2015.

Centret har afholdt sin første formidlingskonference om historiebrug i starten af 2015, med over 150 deltagere fra skoleverdenen. Formålet med konferencen var at inspirere historielærerne i deres undervisning. Formidlingskonferencen er blevet en årligt tilbagevendende begivenhed.

Medarbejdere var undervisere på en række CFU-kurser for lærere i grundskolen, Aarhus Universitets modul om fagdidaktik, FabLab i samarbejde med Vejle kommune, EUROCLIO samt faggruppeudvikling og faglige arrangementer på ungdomsuddannelserne. I 2015 tog centret initiativ til at etablere Historiedidaktisk netværk med sigte på at udvikle et mere formaliseret samarbejde mellem de faglige foreninger. Et konkret resultat er en konference med fokus på Migration på Nationalmuseet i foråret 2016.

Centret har bidraget med konsulentytelser i forbindelse med 11 forskellige projekter i løbet af 2014-2015. Efter idé fra Historielærerforeningen fra stx og hf udbød HistorieLab i efteråret 2015 et nyt efteruddannelseskoncept målrettet historiefaggrupper på ungdomsuddannelserne. Faggrupperne kan ansøge om at få en ekspert inden for et historiedidaktisk tema på besøg på egen skole og forpligter sig til gengæld for at inddrage temaet i egen undervisning i den efterfølgende periode, samt videreformidle erfaringerne herfra.

Ph.d.-projekter og øvrig praksisforskning

I 2015 har centret igangsat to ph.d.-projekter i samarbejde med henholdsvis Syddansk Universitet og Aarhus Universitet/DPU. Det ene projekt sigter på at undersøge spils potentialer i historieundervisningen og det andet beskæftiger sig med de centrale didaktiske udfordringer, der opstår, når vi i historieundervisningen præsenterer eleverne for "fortids-møder".

Herudover har centret i efteråret 2015 igangsat et mindre forskningsprojekt, der skal undersøge udfordringer i overgangen fra grundskolen til ungdomsuddannelserne. Undersøgelsen gennemføres i 2016.

Opsummering af didaktikprogrammet

På området historie, didaktik og kulturfag har centret i 2014-15 formået at etablere sig som et af de stærkeste historiedidaktiske miljøer i landet. Der er iværksat en række relevante forsknings-, udviklings og formidlingsprojekter, men først og fremmest har centeret etableret mangesidige kontakter med skoler og lærere. Dette er sket igennem et tæt samarbejde med de historiefaglige lærer- og underviserorganisationer, gennem en række kursus-, seminar- og konferenceaktiviteter samt via praktiske samarbejder med en række skoler gennem projekter og gennem partnerskabsskolenetværket. Resultaterne af centrets udviklings- og forskningsprojekter vil også fremover løbende blive formidlet både i traditionel forstand og gennem nye undervisningsmaterialer, spil og digitale undervisningsredskaber.

Film bliver ofte brugt i undervisningen, men historiske film præger også i høj grad voksnes syn på historien. HistorieLab gennemførte i 2014 en undersøgelse der viste, hvor meget vores opfattelse af historien rykker sig, når vi ser en TV-serie som 1864. Læs om undersøgelsen her: <http://historielab.dk/dr-og-bornedal-har-aendret-vores-syn-paa-1864/>

Skole og kulturarv

Styrkelsen af samarbejdet mellem skolerne og kulturinstitutionerne er et betydeligt indsatsområde for HistorieLab. Siden slutningen af 2015 er centrets indsatser blevet samlet i programmet "Skole og kulturarv".

Indsatserne under "Skole og kulturarv" arbejder som under de øvrige områder med det overordnede mål at fremme viden om og forståelse for historie og kulturarv hos børn og unge. Kulturinstitutioner og kulturlandskabet har en særlig mulighed for at spille en aktiv rolle, da de repræsenterer gode alternative læringsmiljøer for skoler og andre uddannelsesinstitutioner. Samtidig er styrkelsen af samarbejdet mellem skole og kulturinstitutioner det væsentligste samarbejdsområde under initiativet Den åbne skole, når det gælder styrkelsen af historie- og kulturarvsformidling. Centret arbejder derfor med styrkelsen af samarbejdet mellem skoler og kulturinstitutioner på tre forskellige niveauer:

1. Et udviklings- og læringsperspektiv, der fokuserer på kulturinstitutionens potentiale som alternativt lærings- og dannelsesrum for eleven og læreren.
2. Et institutionelt perspektiv, der fokuserer på samarbejdet og samarbejdsformer mellem skole og kulturinstitution.
3. Et sektorperspektiv, der fokuserer på, hvorledes det overordnede samarbejde mellem uddannelsessektor og kultursektor kan styrkes på landsplan.

I løbet af 2014-15 har centret på Skole- og Kulturarvsområdet etableret en række indsatser til at styrke samarbejdet mellem skole og kulturinstitutioner samt producere relevant viden på området. Der er indenfor kulturverdenen en stærk tradition for at arbejde projektorienteret, hvilket producerer mange gode projekter og resultater, men også skaber et komplekst projektlandskab. Da der er mange brede initiativer under udvikling af skole og kulturinstitutionssamarbejdet, har HistorieLab valgt at understøtte erfaringsgenerering og vidensspredning ved at understøtte og medudvikle etablerede tiltag og bidrage til samarbejde og erfaringsopsamling. Det er helt grundlæggende for HistorieLab at opsamle viden og erfaringer på området for at sikre, at de erfaringer bliver omsat i praksis og dermed understøtte, at der bliver indgået samarbejder mellem skole og kulturinstitution, og at centret kan fungere som sparringspartner på udvikling af de formidlingsmæssige tilbud.

HistorieLab har 40 igangværende projekter.

HistorieLab deltager i forlængelse heraf i to store projekter til udvikling af skole-museumssamarbejde, som understøttes med konsulentbistand, følgeforskning og økonomiske tilskud. Det drejer sig om "Nye veje", der ledes af Nationalmuseet og "Museet i Den åbne skole", der er formuleret af Det nationale netværk for skoletjenester i samarbejde med "HEART – Herning Museum of Contemporary Art". Tilsammen bygger de to projekter på mere end 20 lokale samarbejder mellem skoler og museer.

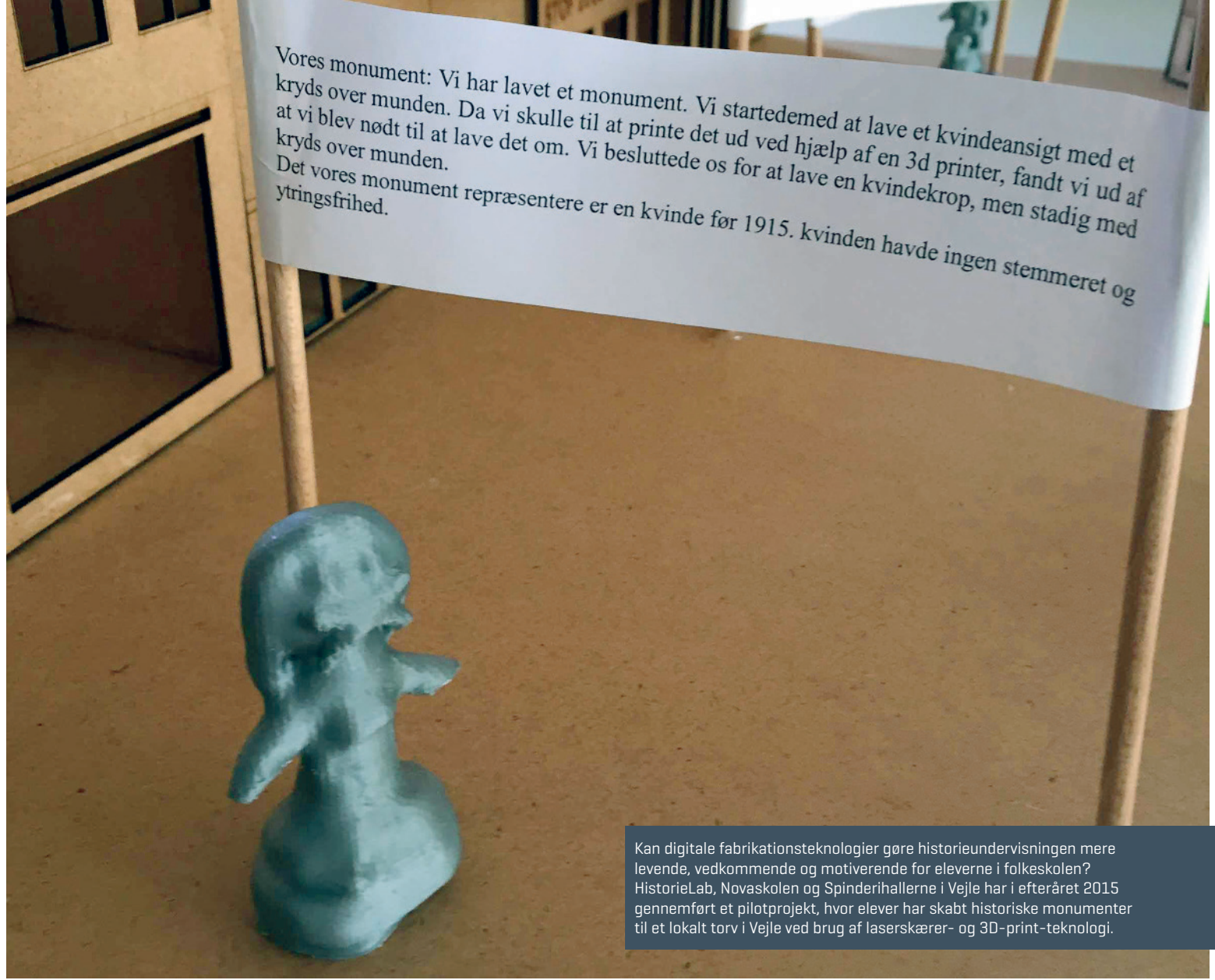
Læs mere om "Nye Veje" og "Museet i den åbne skole":

- historielab.dk/projekter/nye-veje-laerende-partnerskaber-omkring-den-aabne-skole/
- historielab.dk/projekter/museet-i-den-aabne-skole/

Herudover har centret ydet konsulentbistand til en række lokale projekter, hvoraf blandt andre kan nævnes Danmarks Forsorgsmuseums projekt "Fattiggård eller Fjendeland", et koldkrigsrollespil for elever på Skanderborg Museum, rådgivning til skoletjenesten ved Kongernes Jelling og til etableringen af et nyt undervisningstilbud og læringsrum ved Esbjerg Museum.

Via artikler på centrets hjemmeside og i øvrige publikationer giver HistorieLab konkrete bud på, hvorledes blandt andet nærmiljøet kan bruges som læringsrum i historie- og øvrige kulturfag. Folkeskolereformen lægger op til større brug af nærområdet i skolernes undervisning, og centret vil fortsat arbejde med dette i det nye år, da der er stort potentiale for skolerne i deres nære og frit tilgængelige kulturlandskab og byrum.

For at understøtte og udvikle de gode ideer der findes i praksis, har HistorieLab i efteråret 2015 igangsat et projekt, hvor skoler og kulturinstitutioner kan søge om midler til gennemførelse af projekter, der skal styrke samarbejdet mellem skoler og kulturinstitutioner. I alt modtog HistorieLab 32 ansøgninger med projektideer og udvalgte 8 projekter, der bliver støttet med midler og konsulentbistand, og hvor de forskelligartede erfaringer vil blive indsamlet via evaluering og følgeforskning, så de senere kan danne grundlag for videreudvikling af feltet.

Vores monument: Vi har lavet et monument. Vi startede med at lave et kvindeansigt med et kryds over munden. Da vi skulle til at printe det ud ved hjælp af en 3d printer, fandt vi ud af at vi blev nødt til at lave det om. Vi besluttede os for at lave en kvindekrop, men stadig med kryds over munden.
Det vores monument repræsenterer er en kvinde før 1915. kvinden havde ingen stemmeret og ytringsfrihed.

Kan digitale fabrikationsteknologier gøre historieundervisningen mere levende, vedkommende og motiverende for eleverne i folkeskolen? HistorieLab, Novaskolen og Spinderihallerne i Vejle har i efteråret 2015 gennemført et pilotprojekt, hvor elever har skabt historiske monumenter til et lokalt torv i Vejle ved brug af laserskærer- og 3D-print-teknologi.

HistorieLab arbejder med forskellige projekter, der kan generere modeller for, hvordan et velfungerende samarbejde mellem skole og kulturinstitution skal faciliteres og samtidig viser, hvordan et projekt bliver implementeret i praksis.

Som led i at synliggøre centrets aktiviteter og sætte resultater i spil deltager HistorieLab i festivalen Historiske Dage, Danmarks Læringsfestival, messen for Skoleledernes Årsmøde og Skolemessen. Hertil kommer HistorieLabs egne konferencer: den årlige formidlingskonference med op til 150 deltagere og 'Museet i skolen, skolen i museet' med fokus på inddragelse af elever til undervisningsforløb.

På sektorniveau har HistorieLab iværksat et forsknings- og undersøgelsesprojekt i samarbejde med NCK – Nordisk Centrum for Kulturarvspædagogik omkring læreruddannelsens samarbejde med kulturinstitutionerne. Undersøgelsen tager udgangspunkt i det succesfulde projekt Learning Museum og analyserer erfaringerne fra dette projekt i lyset af de nye nationale initiativer på området. Projektet afsluttes i løbet af 2016.

Hovedparten af projekterne for Skole- og Kulturarvsprogrammet rækker ind i 2016 og for norges vedkommende til 2017, hvor erfaringerne blandt andet vil blive sammenfattet på en flerdags konference om skole-kulturarvsfeltet. Sammenfattende har centret i perioden 2014-15 indhentet en række relevante erfaringer fra feltet og har opbygget et stort netværk med samarbejder med en række væsentlige aktører på området. Gennem publikationer, arrangementer og følgeforskning i relation til projekterne har centret videndelt erfaringer og har bidraget til den praksisrelaterede forskning og litteratur på området.

Førskoleområdet

Centret har et mindre antal indsatser, der fokuserer på førskoleområdet, og her har centrets arbejde i 2014-15 i særlig grad været præget af et tæt samarbejde med pædagoguddannelserne i Jelling og i Odense, samt af projekter, der udvikler og styrker samarbejdet mellem børneinstitutioner, kulturinstitutioner og pædagoguddannelser. De vigtigste projekter har været pilotprojektet PædMus og det opfølgende projekt KulturRav.

PædMus var et udviklings- og samarbejdspilotprojekt mellem fire museer og to pædagoguddannelser under UCL, der blev gennemført i 2014. Projektets deltagende museer var Johannes Larsen Museet i Kerteminde, Danmarks Jernbanemuseum i Odense samt Give-Egnens Museum og Kongernes Jelling. Deltagende pædagoguddannelser var Odense og Jelling.

Læs om projektet i udgivelsen: "Museerne og de yngste medborgere – Et udviklingsprojekt mellem pædagoguddannelserne og museer på: historielab.dk/til-undervisningen/udgivelser/museerne-og-de-yngste-medborgere/

Målet for projektet var at give pædagogstuderende kendskab til museernes læringsrum, styrke samarbejdet mellem kulturinstitutioner og daginstitutioner samt hente erfaringer til brug for en fortsat styrkelse af området. Studerende udviklede i samarbejde med lokale daginstitutioner og museer innovative læringsforløb og aktiviteter for 3-5 årige børn og styrkede herved også grundlaget for kommende samarbejdsrelationer mellem museer og daginstitutioner. Projektet resulterede blandt andet i udviklingen af læringsforløb, samarbejdsrelationer mellem parterne og 2 bachelor-opgaver – den ene sidenhen prisbelønnet – omhandlende samarbejdet mellem pædagoger og museer.

Den 13. maj 2015 blev der afholdt landsseminar om projektet med titlen "Hvordan udvikler vi samarbejde mellem museer og daginstitutioner?".

KulturRav-pilotprojektet fra 2015 var et samarbejdsprojekt omhandlende historisk formidling og læring for førskoleområdet, som byggede videre på erfaringerne fra PædMus projektet. Formålet var at inddrage børn i daginstitutionerne som aktive medspillere, der er med til at producere indhold. Desuden arbejdes der med en fleksibel metode, der i form og indhold kan tilpasses det lokale museum og bibliotek.

KulturRav resulterede i etableringen af et målrettet arbejde i daginstitutioner med kulturarvs- og historieformidling og en styrkelse af især læreplanstemaerne med indhold af sprog, historiefortælling, kreativitet, bevægelse og natur. En enkelt deltagende institution, Grangård, fokuserede så meget på temaet Vilde Vidunderlige Vikinger, at det varede hele 6 måneder og endeligt mundede ud i en udstilling i uge 8 og 9 i 2016 på Kongernes Jelling.

HistorieLab har afholdt 28 foredrag i 2014-2015 indenfor områderne historieundervisning og kulturarvsformidling.

Af andre tiltag kan nævnes, at der er i 2015 blev påbegyndt et landsdækkende netværk mellem professionshøjskolerne, pædagoguddannelserne og udvalgte museer. Igen er bestræbelsen at sætte yderligere fokus på samarbejdet omkring førskoleområdet. Her vil metodeudvikling og vidensudveksling spille en vigtig rolle.

Udviklingen af historie- og kulturarvsformidling på førskoleområdet er et mindre indsatsområde for centret, men ikke desto mindre et væsentligt område med behov for teori- og metodeudvikling til en pædagogisk praksis, der i høj grad er interesseret i feltet. HistorieLab har derfor i samarbejde med lærer- og pædagoguddannelsen i Jelling samlet indsatserne i et mindre fælles program ved navn Pædagogisk Kulturlaboratorium, der skal arbejde med udviklingsprojekter og metodeudvikling i krydsfeltet mellem pædagogik og historie- og kulturarvsformidling. Målgruppen er daginstitutioner og pædagogstuderende, men også indskolingsområdet og understøttende undervisning. Laboratoriet tager til dels udgangspunkt i lokale samarbejder, men skal sprede indhentede erfaringer ud gennem nationale netværk, publikationer og arrangementer.

Velkommen til Grundlovs-generatoren

Inden vi begynder, skal du angive dit **fulde** navn. Navnet vil blive brugt på den endelige grundlov:

Forestil dig, at du befinder dig i 1915 og skal vælge, hvordan den nye grundlov skal se ud.

Vælg din rolle:

Mig selv

Godsejer

Gårdmand

Husmand

Arbejder

BEGYND

I forbindelse med Grundlovsjubilæet udviklede HistorieLab dels en grundbog og et digitalt læremiddel, der sætter elever i stand til at leve sig ind i samfundet i 1915 og vurdere en række cases fra andre vinkler end deres egen nutidige.

Digital formidling og innovative læremidler

HistorieLab lægger vægt på at udvikle nye, innovative undervisnings- og formidlingsformer i både analog og digital form. Udover didaktisk udvikling kræver dette ofte også udvikling af nye digitale teknologier. Centret har siden sin opstart i 2014 arbejdet med at udvikle nye digitale former for læremidler og undervisningsspil, og i slutningen af 2015 er disse indsatser blevet samlet i det tværgående indsatsområde: Digital formidling og innovative læremidler, der skal understøtte digital formidlings- og læremiddeludvikling i de øvrige programmer.

Flere Virtual Reality produkter står til at komme på markedet i 2016, og videncentret eksperimenterer blandt andet med, hvorledes de nye systemer kan anvendes i historieformidling. Eksempelvis via en Virtual Reality model af monumentområdet i Jelling, som det så ud for over 1000 år siden

Indenfor området har centret i 2014-15 udviklet flere digitale formidlingsprojekter, der omsætter faglig viden og forskning til praksis. I online og iPad-spillet "Tidslinjen" kan elever spille mod hinanden og derved træne og udbygge forståelsen af relativ kronologi. Formidlingsprojektet "9. april live" formidlede viden om besættelsen ifm. 75 året for d. 9. april 1940, og projektet "Den sønderjyske historiekanon" skabte et unikt elevinddragende onlinebaseret læremiddel, hvor elever selv skulle udpege de vigtigste begivenheder i Sønderjyllands historie. Foruden brug af formidlingsprojekter arbejder centret også med forskning og praksisforskning indenfor innovative læremidler, herunder en række forsøgsprojekter baseret på online dilemmaspillet 9. april [9april1940.dk] og et igangsat ph.d.-projekt om dilemmaspil, undervisning og historiebevidsthed.

Få et overblik over centrets spil og quizzer her:
historielab.dk/til-undervisningen/

I 2015 har HistorieLab igangsat en række digitale formidlingsprojekter, som forventes færdiggjorte i 2016. Det drejer sig om en App, der giver elever, lærere eller kulturinstitutioner mulighed for at lave deres egne opgaveruter udenfor skolen for derved at understøtte arbejdet med at inddrage nærområdet i Den åbne skole. Herudover er centret ved at etablere en portal med minispil om historie, baseret på erfaringerne fra Tidslinjespillet, samt en hjemmeside, der gør det muligt for elever, lærere og kulturinstitutioner at generere deres egne dilemmaspil til undervisningsbrug.

Fælles for de digitale læremidler er, at de bygger på forskningsindsigt, faglige målsætninger og didaktisk viden samt, at de lægger vægt på, at elever og børn skal være medskabende snarere end passive modtagere af formidling og undervisning.

